

Ernst & Young
Box 4017
904 02 UMEÅ

Yttrande över revisionsrapport - Granskning av rutiner för placering i familjehem eller hem för vård och boende

Ernst & Young har genomfört en granskning av rutiner för placeringar i familjehem. Syftet med granskningen är att bedöma om individ- och familjenämnden (IFN) säkerställer att barn och ungdomar som placeras i familjehem tillförsäkras möjlighet att utvecklas och växa upp under trygga och goda förhållanden. Den sammanfattade bedömningen är att IFN i begränsad utsträckning (steg 3-4 på en tiogradig skala) säkerställt att barn och ungdomar i familjehem hanteras på ett ändamålsenligt sätt, under den granskade perioden 1 jan 2016-1 maj 2017.

Utifrån granskningsresultaten rekommenderas IFN att:

- Utveckla den systematiska egenkontrollen av verksamhetens kvalitet avseende barn och ungdomar som placeras i familjehem
- Inkludera placeringar av barn och unga i kommande års internkontrollplan

Individ- och familjenämndens yttrande

Utveckla den systematiska egenkontrollen av verksamhetens kvalitet avseende barn och unga som placeras i familjehem (och HVB)

Aktuell statistik och organisering av arbetet:

IFN konstaterar att i titeln av rapporten och i sammanfattningen framgår att granskningen ska omfatta rutiner för placeringar i familjehem. Syftet med granskningen är att bedöma om IFN säkerställer att barn och ungdomar som placeras i familjehem tillförsäkras möjlighet att utvecklas och växa upp under trygga och goda förhållanden. När stickproven tas ut så är tre av de sex utvalda ärendena placeringar i HVB. IFN konstaterar också att ensamkommande barn inte inkluderas i granskningen.

Placerade barn handläggs på flera enheter inom IFN. Fyra arbetsgrupper arbetar på specialistnivå med utredning av barn och de ansvarar för

jourplaceringar av barn som i vissa fall övergår till stadigvarande placeringar. När en placering blir stadigvarande ska den gå över till familjehemsgruppen som arbetar med placeringar av barn som bedöms bli stadigvarande och ska pågå under längre tid. Vuxengruppens utredare har hand om placeringar av unga som fyllt 18 år.

Antalet barn placerade i "traditionella familjehem" var i november 88 och i konsulentstödda familjehem 58 barn. Antalet HVB-placerade barn (externa HVB) var 32.

Utveckling av systematisk egenkontroll:

Ärendelista

Under våren 2017 togs fram en ärendelista i Excel av enhetschefer och utvecklingsledare inom området. I listan finns samtliga placerade barn inlagda. Det framgår vem som är handläggare, medhandläggare samt enhetschef för varje placerat barn. Det framgår även om överväganden och omprövningar av vården genomförts i tid och när barnen besökts av socialsekreterare och med vilken frekvens. Det går med hjälp av listan att följa antalet ärenden som varje handläggare har och t.ex. hur många omplaceringar som görs.

Varje enhetschef ansvarar för att kontrollera och uppdatera ärendelistan varje vecka. Även områdeschef har tillgång till listan. Upptäcks brister i handläggningen ska enhetschefen ta upp detta med ansvarig handläggare och hjälpa till med prioritering av arbetsuppgifter.

HVB-samordnare

Inom IFN arbetar en HVB-samordnare vars uppdrag är under revidering och ska vara färdigt i början av våren 2018. HVB-samordnarens uppdrag är bland annat att ta fram och presentera statistik angående HVB-placeringar en gång i månaden. Uppgifterna förs sedan vidare till områdeschefens ledningsgrupp, till verksamhetschefens ledningsgrupp och sedan vidare till den politiska nämnden.

HVB-samordnaren granskar också fortlöpande dokumentation i samtliga HVB-placeringar. Handläggarna kontaktats om det inte genomförts överväganden. Det har införts en arbetsordning att alla nya placeringar (både HVB och familjehemsplaceringar) ska diskuteras i ett behandlingsråd där bl. a. HVB-samordnaren samt enhetschef för öppenvården ingår. Delegationen av HVB-placeringar har lyfts till områdeschef. Det har även bildats ett HVB-team där alla eventuella förlängningar av HVB-placeringar diskuteras. I HVB-teamet diskuteras eventuell förlängning av HVB-

placeringarna en gång per månad alternativt en gång var tredje månad. Målsättningen är att ingen HVB-placering ska pågå längre än sex månader.

Andra förbättringsåtgärder:

Specialistsocionom

Familjehemsgruppen har under en längre tid haft en problematisk personalsituation med hög omsättning, många medarbetare har slutat. I nuläget är alla tjänster besatta men en stor del av de nya handläggarna har bristande erfarenhet av arbete med placeringar av barn. En specialistsocionom har anställts i oktober. Varje måndag hålls metodträff av specialistsocionom där samtliga handläggare bjuds in, även om innehållet främst riktar sig till de nyanställda. Vid metodträffarna utgår arbetet från aktuella ärenden och handläggarna får konkret stöd i olika ämnen varje tillfälle, t.ex. innehåll i vårdplan och genomförandeplan. Specialistsocionomen går också in praktiskt i olika ärenden, deltar exempelvis i svåra samtal.

Revidering av rutiner

Rutin för placeringar ska revideras och arbetet påbörjas i december. I rutinen ska inkluderas även rutin vid omplaceringar. Revideringen genomförs utifrån gällande lagstiftning.

Utbildning i handläggning och dokumentation

Av de sex granskade personakterna avser tre HVB-placeringar. Två av dessa handläggs av socialsekreterare i vuxengruppen. Tre av de granskade personakterna avser familjehemsplacerade barn. Två av dessa handläggs av Familjehemsgruppen, ett av vuxengruppen

Ett antal placeringar av unga (över 18 år) handläggs sedan en tid tillbaka av vuxengruppen. Vuxengruppen har inte tidigare handlagt placeringar av barn och unga varför handläggarna har bristande kunskap/erfarenhet av placeringar av barn och unga. En utbildning i handläggning och dokumentation gällande placeringar av barn och unga ska ges av enhetschef till socialsekreterarna i vuxengruppen i december -2017.

Inskanning av familjehemsutredning i barnens akt

IFN:s uppfattning är att samtliga stadigvarande familjehemsplaceringar som beslutas i nämnden innehåller aktuella familjehemsutredningar. Familjehemsutredningen ligger till grund för matchningen mellan barn och familjehem. I vissa jourplaceringar kan det saknas familjehemsutredning under viss tid fram till dess att placeringsgruppen hunnit utreda familjehemmen. IFN är medveten om denna brist och enhetschefens bedömning är att väntetiderna på genomförda familjehemsutredningar

kortats. Familjehemsutredningarna förvaras i familjehemsakten. Vad gäller avsaknad av familjehemsutredningar i de placerade barnens akter så ska barnens personakter kompletteras med inskannade familjehemsutredningar.

Stöd till vårdnadshavare

Vad gäller stöd och utbildning till vårdnadshavare så framgår i lagstiftningen att socialnämnden ansvarar för att samverka med vårdnadshavaren. Vårdnadshavarna ska vara delaktiga i frågor som rör vården av den unge, exempelvis om möjligt delta i att upprätta genomförandeplanen. Socialnämnden är också skyldig att informera vårdnadshavarna om förhållanden som rör barnet. Socialnämnden ska också ge stöd till vårdnadshavarna. Det framgår inte att socialnämnden ska ge utbildning till vårdnadshavarna.

Det stöd som ges till vårdnadshavarna är framförallt stöd vid umgänge med barnet. Vissa vårdnadshavare har öppenvårdsinsats i form av familjebehandling i ärenden där det finns en planerad hemflytt för barnet. IFN har sedan en tid tillbaka en medveten strategi att i så stor utsträckning som möjligt förkorta placeringstiden och arbeta aktivt för att skapa förutsättningar för att placerade barn ska kunna flytta hem till sina vårdnadshavare.

Kvalitetssäkring av HVB och konsultstödda familjehem

Vad gäller kvalitetssäkring av HVB och konsultstödda familjehem så samlar HVB-samordnare in synpunkter från handläggare avseende HVB och konsultstödda familjehem. Synpunkterna förs vid behov vidare av HVB-samordnaren som kontaktar verksamheten och går igenom de brister som signalerats utifrån det avtal som finns. HVB-samordnaren följer upp efter en tid och kontrollerar om bristerna åtgärdats. Om de uppmärksammade bristerna inte åtgärdats görs sedan en anmälan till IVO.

HSFS-FS 2016:55

Vad gäller resonemanget om nämndens ansvar utifrån föreskriften HSLF-FS 2016:55, om hem för vård eller boende: Föreskriften handlar om HVB:s ansvar, bland annat att det ska finnas rutiner vid HVB för bedömning om hemmet är lämpligt för den person som ska skrivas in. Föreskriften handlar inte om den beslutande nämndens ansvar.

Information till nämnden

Vad gäller information till den politiska nämnden så informeras nämnden sedan i september en gång per månad av verksamhetschef om arbetet

med att rekrytera och behålla familjehem samt statistik om antalet HVB-placeringar.

Besöksfrekvens

Vad gäller besöksfrekvens från socialsekreterare i familjehemmen så når nämnden i nuläget inte upp till målsättningen med en besöksfrekvens och barnsamtal vid fyra tillfällen per år. Det finns även brister i att genomföra övervägande och omprövningar av vården inom lagstadgade sex månader. Nämnden är medveten om detta och en anledning är den personalsituation som rått och till viss del fortfarande råder inom myndighetsutövning för barn och unga. Personalsituationen har förbättrats och IFN:s målsättning är att nå upp till att genomföra fyra barnsamtal per år samt att överväganden och omprövningar ska genomföras inom lagstadgad tid.

Dokumentation

Något som framfördes vid den muntliga informationen 22/11 utifrån E & Y:s rapport i nämnden var brister i dokumentation av vårdplaner i de placerade barnens personakter.

Den 20 maj 2016 bytte individ- och familjeomsorgen verksamhetssystem. Eftersom fem av de sex granskade placeringarna påbörjades före den 20 maj 2016, finns de vårdplaner som saknas i det "gamla" verksamhetssystemet. Handlingarna har inte migrerats till det nya systemet, det gamla systemet är fortfarande läsbart.

Inkludera placeringar av barn och unga i kommande års internkontrollplan

I internkontrollplan för 2018 ska skrivas in:

- Säkerställ att omprövningar och överväganden gällande placerade barn genomförs inom lagstadgad tid
- Säkerställ att barnsamtal med placerade barn genomförs minst 4 ggr/år

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Christina Halleröd
Socialt ansvarig samordnare